

Лекція: Види (напрями) менеджменту. Фінансовий менеджмент.

1. Суть і структура фінансового менеджменту.
2. Механізм функціонування фінансового менеджменту.
3. Управління фінансовими ресурсами.

Михайлов С.І. Менеджмент с.361-374.

Фінансовий менеджмент являє собою систему принципів та методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних з формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів підприємства і організацією обігу його грошових коштів.

Фінансовий менеджмент — це процес управління формуванням і використанням фондів фінансових ресурсів на рівні держави, підприємницьких структур, інших господарських об'єднань і громадян, якщо вони здійснюють фінансові операції. Фінансовий менеджмент це також сукупність форм, методів і засобів, за допомогою яких здійснюється управління фінансовими ресурсами.

Об'єктивність функціонування фінансів в економічній системі зумовлює об'єктивність фінансового менеджменту. **За економічним змістом фінансовий менеджмент** — це приведення в дію для досягнення високої ефективності фінансової діяльності всіх складових фінансового механізму.

Фінансовий менеджмент ґрунтується на знаннях економічних законів розвитку суспільства, закономірності розподілу валового внутрішнього продукту між державою та суб'єктами господарської діяльності, державою і населенням, між галузями економіки і територіями. Все це здійснюється за допомогою **фінансового механізму**, котрий є системою взаємопов'язаних елементів, за допомогою яких фінансовий менеджер здійснює цілеспрямований вплив у цілому на господарську або зокрема на фінансову діяльність на всіх рівнях економічної системи.

Фінансовий менеджмент включає об'єкт і суб'єкт. **Об'єктом** управління є централізовані й децентралізовані фонди фінансових ресурсів, що створюються і використовуються в усіх ланках державних фінансів.

Суб'єкт управління — фінансовий апарат, що зосереджений у фінансових службах міністерств, відомств, об'єднань, підприємств і організацій, апараті міністерства фінансів і місцевих фінансових органах, податковій службі, контрольно-ревізійному апараті, інших фінансових інститутах. Усі зазначені підрозділи фінансового апарату мають свої функції і сферу впливу на фінансові відносини в державі.

Суб'єкт фінансового менеджменту впливає на об'єкт через фінансовий механізм. Основними формами цього впливу є фінансове планування і прогнозування, фінансове регулювання, стимулювання, фінансовий облік і контроль.

Центральне місце у фінансовому менеджменті посідає **фінансове планування й прогнозування**. У процесі планування й прогнозування проводиться оцінка стану фінансів у державі, в підприємницьких структурах, в установі чи організації, виявляються можливості щодо збільшення фінансових

ресурсів, їхнього найефективнішого використання, скорочення непродуктивних витрат. При прогнозуванні використовується великий обсяг інформації, що дає змогу глибше дослідити ситуацію, що склалася, і на цій основі прийняти обґрунтовані рішення.

За умов становлення ринкової економіки фінансове прогнозування передбачає застосування більшого переліку прийомів і методів. Це насамперед вільні ціни, попит і пропозиція, ринок капіталів, конкуренція.

Фінансове регулювання як елемент менеджменту застосовується для підтримання оптимальної структури виробництва і розподілу. Воно засновується на використанні різноманітних інструментів впливу. Це податки, дотації, різні виплати, за допомогою яких держава досягає поставлених.

Стимулювання в системі менеджменту покликане забезпечити розвиток тих явищ і процесів, що мають на цьому етапі пріоритетне значення або які за інших однакових умов мають недостатньо сприятливі умови для саморозвитку.

Облік і контроль як елементи менеджменту здійснюються в процесі прогнозування, регулювання і стимулювання. Вони дають змогу виявити відхилення фактичного використання фінансових ресурсів від передбачуваного програмами, бюджетом, іншими планами, виявити резерви до зростання фінансових ресурсів, спрямувати їхнє використання в найраціональнішому напрямі.

Фінансовий менеджмент як явище економічного життя має свою внутрішню багаторівневу структуру. Він включає різні суб'єкти й об'єкти управління, які зумовлюють особливості використання фінансових методів та інструментів. Загалом фінансовий менеджмент включає менеджмент державних фінансів, бюджетний менеджмент, фінансовий менеджмент у підприємницьких структурах, менеджмент у системі оподаткування, менеджмент на фінансовому ринку. Правову основу фінансового менеджменту становить фінансове законодавство.

Фінансовий менеджмент підприємницької структури можна визначити як систему управління процесами формування й використання фінансових ресурсів для фінансового забезпечення господарської діяльності. Фінансовий менеджмент — це специфічна сфера діяльності, яка може здійснюватися лише за таких умов:

- наявності законодавства, яке визначає поведінку підприємства в умовах ринку;
- існування різних форм власності;
- фінансового ринку, конкурентного середовища.

Фінансовий менеджмент підприємства як система управління має свій об'єкт і суб'єкт. Об'єктом є кругообіг грошових засобів, тобто фінансових ресурсів у процесі господарської діяльності. Суб'єктом — фінансові служби підприємств, які за допомогою різних форм і методів впливають на ефективність функціонування об'єкта управління.

Основною метою фінансового менеджменту на підприємстві є створення необхідних передумов стабільної його роботи та розвитку в умовах конкурентної боротьби й обмеженості фінансових ресурсів і капіталів.

Успіх фінансового менеджменту повинен бути спрямований на досягнення високих рівнів платоспроможності, ліквідності, рентабельності. Завдання

удосконалення фінансового менеджменту повинні розв'язуватися в органічній єдності та взаємозв'язку з проблемами підвищення якості й конкурентоспроможності продукції, що випускається.

Процес управління фінансовими ресурсами на рівні організаційної системи охоплює певні етапи, які характеризуються певною логічною дією системи менеджменту:

1 етап. Визначення параметрів майбутньої поведінки операційної системи.

- Визначається зовнішнє середовище.
- Частка організаційної системи.
- Обґрунтовуються сфери, цілі і параметри майбутньої діяльності організації.

2 етап. Визначення фінансової структури організації.

- Визначаються цілі і завдання організаційної системи.
- Фінансові потреби організації.
- Види і кількісні параметри фінансових коштів.
- Обґрунтовуються критерії вибору альтернативних джерел фінансування.
- Обґрунтовується оптимальна структура зовнішніх і внутрішніх джерел фінансування.

3 етап. Визначення джерел зовнішнього фінансування.

- Уточнюються фінансові потреби організації.
- Визначаються суми фінансового забезпечення організаційної системи, яких не вистачає.
- Обґрунтовуються критерії вибору форм та суб'єктів зовнішнього фінансування.
- Форми зовнішнього фінансування.

4 етап. Одержання фінансових коштів.

- Уточнюється фінансова структура організаційного формування.
- Уточнюється фінансовий ринок і стан організації.
- Перепрофілюється при необхідності фінансова структура.

5 етап. Менеджмент оборотним капіталом.

- Визначається фактичний стан оборотного капіталу.
- Визначаються коефіцієнти і показники (ліквідності, заборгованості).
- Вивчаються фактичні механізми управління оборотним капіталом.
- Обґрунтовуються оптимальні розміри оборотного капіталу.

6 етап. Менеджмент капіталовкладеннями.

- Визначається фактичний стан вкладення інвестицій в проекти.
- Обґрунтовуються проекти.
- Визначають рівень рентабельності інвестицій.
- Рівень комерційного ризику.
- Розробляються варіанти вкладення інвестицій в проекти.
- Вибирають оптимальні варіанти.

6 етап. Менеджмент кредитним капіталом.

- Визначається фактичний рівень ефективності використання кредитного капіталу.
- Рівень надійності і конкурентоспроможність позичальника.
- Обґрунтовується фіксований максимальний розмір кредиту заявником.

